

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 21C/13/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119208037
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tatiana Porubánová
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2021:3119208037.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín sudkyňou JUDr. Tatianou Porubánovou v spore žalobkyne Y. T., narodenej XX.XX.XXXX, bytom v J., XXX P. H. Rd, P., E. XXXXX, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., so sídlom v Košiciach, Kmeťova 26, IČO: 47 237 406, so sídlom v Košiciach, Kmeťova 26, za ktorú koná JUDr. Lukáš Labaš, proti žalovaným 1/ G.. U. X., narodenému XX.XX.XXXX, bytom v S., F. U. XXXX/XX, právne zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Mikita s. r. o., so sídlom v Trenčíne, 1. mája 11, IČO: 36 861 901, za ktorú koná Mgr. Branislav Mikita a JUDr. Jánom Kanabom ml., advokátom so sídlom v Trenčíne, J. Zemana 3141/101, IČO: 42 273 242, 2/ P. M., P., narodenému XX.XX.XXXX, bytom v S., Q. XXXX/X, 3/ P.. N. M., narodenej XX.XX.XXXX, bytom v S., Q. XXXX/X, zastúpenej JUDr. G. H., narodeným XX.XX.XXXX, 4/ G.. F. Y., narodenému XX.XX.XXXX, bytom v S., F. poľom XXX/XX, 5/ spoločnosti Nové Hliny s. r. o., so sídlom v Trenčíne, Hviezdová 1, IČO 52 655 259, žalovaným 2/, 4/, 5/ právne zastúpeným JUDr. Jánom Kanabom ml., advokátom so sídlom v Trenčíne, J. Zemana 3141/101, IČO 42 273, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Žaloba sa zamietá.

II. Návrh žalobkyne na prerušenie konania do právoplatného skončenia dedičského konania vedeného Okresným súdom Trenčín pod sp.zn. 14D/475/2019 sa zamietá.

III. Žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/, 5/ sa voči žalobcovi priznáva náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa domáhala, aby súd určil, že nehnuteľnosti, parcely registra "E" č. XXXX, orná pôda o výmere 741 m² a č. XXXX/X, orná pôda o výmere 42 891 m², zapísané na LV č. XXXX, k. ú. A. T., patria do dedičstva po poručiťelovi D. F. X., narodenému XX.XX.XXXX, zomrelému dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom E., O..

2. Žalobkyňa uviedla, že je jedinou dedičkou po zomrelom D. F. X., narodenom XX.XX.XXXX v Budapešti, zomrelom XX.XX.XXXX v E. v O.. Dňa 09.05.2019 podala návrh na začatie dedičského konania po tomto poručiťelovi, a to k nehnuteľnostiam vyššie uvedeným. Dňa 26.04.2019 boli na základe žiadosti žalobkyne zapísané na predmetnom LV č. XXXX identifikačné údaje jej právneho predchodcu, D. F. X., nakoľko D. F. X. bol vedený ako tzv. neznámy vlastník, s nehnuteľnosťami v správe Slovenského pozemkového fondu. Po podaní návrhu na začatie dedičského konania a po vydaní uznesenia o začatí konania o dedičstve sa dozvedela skutočnosť, že k predmetným pozemkom je v evidencii nehnuteľností vyznačená plomba, a to v dôsledku podaného návrhu na záznam, ktorým sa má zapísať žalovaný 1/, ako vlastník pozemkov, na základe Notárskej zápisnice o vydržaní vlastníckeho práva zo dňa 28.06.2018, sp. zn. N 367/2019 (NZ 20703/2019, NCR1s 21179/2019), záznamové

konanie bolo vedené na Okresnom úrade Ilava, katastrálny odbor, pod Z-1538/2019. Okresný úrad Ilava, katastrálny odbor, návrhu žalovaného 1/ na záznam vyhovel a zapísal ho na podklade notárskej zápisnice o vydržaní vlastníckeho práva ako vlastníka predmetných pozemkov. Žalobkyňa od zistenia tejto skutočnosti vykonávala aktívne úkony proti vykonaniu zápisu, mala za to, že žalovaný 1/ sa protiprávne zmocnil pozemkov, patriacich do dedičstva po D. F. X. a uvedená notárska zápisnica o vydržaní vlastníckeho práva je zjavne nezákonná.

3. Uvedená notárska zápisnica bola vyhotovená 28.06.2019 notárkou U.. N. O., so sídlom v S., F. XX. V notárskej zápisnici absentujú jej základné náležitosti v zmysle § 63 ods. 1 zákona č. 323/1992 Z. z. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), a to akékoľvek vyhlásenie účastníka, že splnil podmienky vydržania podľa osobitného predpisu, najmä okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvanie a nepretržitosť držby, vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľnosti preukazuje vlastnícke právo, resp. ich právnych nástupcov (teda žalobkyne), vyjadrenie Slovenského pozemkového fondu, ako vyjadrenie právnickej osoby, ktorá je príslušná na správu nehnuteľností. K osvedčeniu zo dňa 28.11.1946, ktorým mal D. F. X. súhlasiť s prevodom predmetných pozemkov v zmysle textu notárskej zápisnice je potrebné uviesť, že je podpísané len S. X. (právnym predchodcom žalovaného 1/), nie D. F. X. (právnym predchodcom žalobkyne). Nie je akceptovateľné posúdiť akékoľvek vyjadrenie D. F. X. v dokumente z roku 1946 ako vyjadrenie podľa Notárskeho poriadku, ktorý je účinný od roku 1992, nakoľko by to znamenalo pravú retroaktivitu zákona, ktorá je neprípustná. Notársky poriadok z r. 1992 by takto priznal účinky právnemu úkonu z roku 1946, čo je absurdné. Rovnako je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že akékoľvek vyjadrenie D. F. X. v dokumente z roku 1946 nemohlo byť ani len teoreticky smerované k žalovanému 1/, nakoľko ten sa narodil až 9 rokov po ňom. Podľa žalovaného 1/ a notárky U.. O. sa D. F. X. v r. 1946 súhlasne vyjadril, že nemá výhrady k vzniku vlastníckeho práva G.. U. X., ktorý sa narodil v r. 1955. Vyššie uvedená absurdnosť je zrejماً aj z procesu spísania notárskej zápisnice o vydržaní vlastníckeho práva. Účastníkom takejto notárskej zápisnice o vydržaní je ten, kto žiada, aby mu ako oprávnenému držiteľovi alebo ako dedičovi oprávneného držiteľa bolo vydané rozhodnutie, že nadobudol vlastníctvo k určitému pozemku vydržaním. Druhým účastníkom konania by mal byť ten, komu svedčí posledný zápis v pozemkovej knihe (jeho právny nástupca). D. F. X. nemohol byť v momente spísania notárskej zápisnice zo dňa 28.06.2019 účastníkom spísania notárskej zápisnice, nakoľko už v tom čase nežil a jeho právny nástupca podal ešte pred spísaním samotnej notárskej zápisnice návrh na začatie konania o dedičstve a je v postavení žalobkyne. V samotnom osvedčení z r. 1946, ktoré samo osebe nie je žiadnym súhlasom s vydržaním vlastníckeho práva, nie je nikde uvedený ani jeden predmetný pozemok. Ani notárka v notárskej zápisnici, ani žalovaný 1/, nikde nekonkretizovali, ako dospeli k záveru, že v predmetnom osvedčení sa jedná o pozemky, ktoré boli predmetom vydržania. V. Predmetná notárska zápisnica nielenže neobsahuje vyššie uvedené obligatórne náležitosti, ale takúto notársku zápisnicu Notársky poriadok ani nepozná. Podľa § 63 ods.1 Notárskeho poriadku ide pri vydržaní pozemkov o notársku zápisnicu o osvedčení vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva. Notár osvedčuje vyhlásenie účastníka o vydržaní. Notárska zápisnica U.. O. je pritom notárskou zápisnicou o vydržaní vlastníckeho práva, ktorú Notársky poriadok nepozná. Uvedené nemožno považovať za chybu v písaní, nakoľko aj v ďalšom texte notárskej zápisnice notár len konštatuje, že navrhovateľ horeuvedenú nehnuteľnosť vydržal dobromyseľne. V celom texte notárskej zápisnice nie je ani raz uvedené slovo "vyhlásenie", hoci predmetná zápisnica má byť práve o vyhlásení účastníka notárskej zápisnice. Z celého kontextu notárskej zápisnice tak zjavne vyplýva, že notárka predmetnou notárskou zápisnicou "vydržaním" vykonala de iure dedičské konanie, čo je hrubo protiprávne konanie, vzhľadom k tomu, že dedičské konanie nie je možné obísť. Ak v notárskej zápisnici absentuje akákoľvek zákonná náležitosť, takáto notárska zápisnica stráca povahu verejnej listiny. V čase spísania notárskej zápisnice už bolo k predmetným nehnuteľnostiam začaté dedičské konanie, pod sp.zn. 14D/475/2019 po poručiteľovi, ktorý bol v tom čase zapísaný ako vlastníak na LV č. XXXX, a to D. F. X.. Z § 201 Civilného mimosporového poriadku vyplýva, že samotní dedičia nemôžu s vecami, ktoré patria do dedičstva nakladať, a už vôbec s nimi nemôžu nakladať iné osoby. Ak by došlo k riadnemu prejednaniu dedičstva, nastala by tak absurdná situácia, že by súčasne existovalo právoplatné Uznesenie Okresného súdu Trenčín, ktorým by súd rozhodol prostredníctvom poverenej notárky U.. N., ako súdnej komisárky prejednávajúcej dedičstvo po D. o tom, že vlastníčkou predmetných pozemkov je dedička po poručiteľovi, t. j. žalobkyňa a súčasne by existovala iná verejná listina, notárska zápisnica o vydržaní, ktorá by vlastníctvo tých istých pozemkov prisudzovala žalovanému 1/.

4. K samotnému vydržaniu predmetných pozemkov žalobkyňa uviedla, že medzi predpoklady vydržania ako osobitného spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona patrí oprávnenosť,

dobromyseľnosť, držba musí byť pokojná a trvať po určitý, zákonom ustanovený čas. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí, musí byť preto podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo, a to nielen pri jeho vstupe do držby, ale po celú vydržačiu dobu, dôvodné. Vo všeobecnosti platí, že strata dobrej viery držiteľa veci nastane okamihom, keď sa mu stali známe skutočnosti, ktoré z hľadiska objektívneho posudzovania museli u neho dôvodne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobromyseľnosť spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci alebo, že je oprávneným vykonávateľom práva. Vo vzťahu k vydržaniu je nevyhnutné, aby takáto dobromyseľnosť bola daná po celú dobu vydržacej doby. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že žalovaný 1/ nikdy nemohol byť so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že je vlastníkom predmetných pozemkov, nakoľko nikdy nebol počas vydržacej doby vedený ako vlastník ani on, ani žiadny z jeho právnych predchodcov. Žalovaný 1/ nevyhlásil, že by akokoľvek užíval predmetné pozemky, a ani to do dnešného dňa netvrdil. Ako vlastník bol vedený D. F. X.. O nedobromyseľnosti vydržania a účelovosti celej argumentácie žalovaného 1/ svedčí aj skutočnosť, že právna predchodkyňa žalovaného 1/, M. X., rod. C., si ešte za svojho života uplatňovala prostredníctvom reštitúcie vyvlastnený majetok svojho manžela S. X.. V tomto svojom nároku bola úspešná a štát jej v reštitučnom konaní, vedenom Okresným úradom v Ilave, odborom PPLH pod č. 345/1992/253-R/13, zo dňa 21.1.1994, vrátil vyvlastnené pozemky. Titulom vlastníctva právneho predchodcu žalovaného 1/ bolo vrátenie vyvlastnených pozemkov prostredníctvom reštitučného nároku, a nie predmetné osvedčenie z r. 1946, na základe ktorého žalovaný 1/ špekulatívne a v rozpore so zákonom vydržal prostredníctvom nezákonnej notárskej zápisnice predmetné pozemky. V odôvodnení vyššie uvedeného rozhodnutia č. 345/1992 zo dňa 21.02.1994 je uvedený presný spôsob identifikácie parciel, t. j. identifikácia vlastníctva právneho predchodcu vydržateľa, z ktorej je nepochybné, že S. X. nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností pred r. 1991, t. j. nehnuteľností vedených dnes na LV č. XXXX. Ak sa samotná právna predchodkyňa vydržateľa, t. j. žalovaného 1/, necítila byť vlastníčkou predmetných parciel (nakoľko o ne v rámci reštitúcie ani nežiadala), v žiadnom prípade nemohol byť žalovaný 1/ ich dobromyseľným užívateľom z titulu právneho nástupníctva nej (M. X. rod. C.). Navyše je potrebné zdôrazniť, že deň, ktorý je v notárskej zápisnici uvedený ako deň, od ktorého žalovaný 1/ nadobúda vlastnícke právo (14.02.1998), je deň, keď ešte D. F. X. preukázateľne žil. Žalovaný tak tvrdí, že dobromyseľne ako svoje vlastné užíval pozemky aj v čase, v ktorom preukázateľne patrili žijúcej osobe. Dobromyseľnosť žalovaného 1/ vyvracia aj právna úprava viažuca sa k vytvoreniu Registra obnovenej evidencie pôdy. Proces vytvárania tohto registra v r. 2002 umožňoval žalovanému 1/ svoj údajný a domnelý nárok preukázať, pričom tak neučinil. ROEP sa v predmetnom katastrálnom území ukončil v r. 2005 právoplatným rozhodnutím. Toto rozhodnutie je verejnou listinou, ktorá predstavuje právoplatné správne rozhodnutie, ktoré sa môže meniť len v rámci správneho konania o ROEP. Žalovaný 1/ sa neodvolal voči rozhodnutiu (ROEP-SK TN 14/2002). Rovnako nepodal ani v zákonných lehotách správnu či akúkoľvek inú žalobu a ani inak sa nedomáhal svojho domnelého vlastníckeho práva. Súd pritom nemá právomoc meniť právoplatné rozhodnutie správneho orgánu o ROEP, nakoľko by došlo k prekročeniu právomoci zasahovaním do právoplatného rozhodnutia o ROEP. Tieto skutočnosti sami o sebe spôsobujú, každá osobitne, že oprávnená držba nebola daná a tak je vylúčené, aby žalovaný 1/ zákonne nadobudol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam titulom vydržania ku dňu 14.02.1998. Nie je možné, aby sa žalovaný 1/ stal vlastníkom majetku po svojom právnom predchodcovi S. X. bez toho, aby bol tento majetok riadne prejednaný v konaní o dedičstve.

5. Určovací žaloba je podľa žalobkyne za daného stavu jediným prostriedkom súdnej ochrany a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Vyhovením žalobe sa predmetné pozemky opätovne zahrnú do dedičstva po D. F. X., ku ktorým bude vydané následne Osvedčenie o dedičstve v prospech žalobkyne.

6. Vzhľadom k tomu, že v priebehu konania došlo k zmene vlastníkov predmetných nehnuteľností, na návrh žalobkyne súd uznesením zo dňa 02.07.2020, č. k. 21C/13/2019-60, pripustil, aby do konania na strane žalovanej pristúpili žalovaní 2/, 3/, 4/ a 5/.

7. Žalovaný 1/ navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Vo svojom písomnom vyjadrení poukázal na to, že žalobkyňa podala dňa 29.07.2019 na Okresný súd Trenčín návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom navrhla, aby súd uznesením zakázal žalovaným (žalovanému 1/ a spoločnosti U. s. r. o.) nakladať s majetkom, a to nehnuteľnosťami, vyššie popísanými, evidovanými na LV č. XXXX. Okresný súd Trenčín vydal dňa 21.08.2019 uznesenie, č. k. 12C/21/2019-59, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09.01.2020, ktorým návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Okresný

súd Trenčín v tomto rozhodnutí skonštatoval, že navrhovateľka síce osvedčila skutočnosť, že je dcérou poručiteľa D. F. X., ktorý zomrel v roku XXXX v O., avšak neosvedčila vlastnícke právo svojho otca k predmetným pozemkom. Krajský súd v Trenčíne vydal dňa 18.12.2019 uznesenie, č. k. 19Co/151/2019-204, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

8. Žalovaný 1/ považoval žalobu za nedôvodnú z viacerých dôvodov. Pôvodným vlastníkom pozemkov bol S. X., narodený XX.XX.XXXX, zomrelý XX.XX.XXXX, naposledy bytom S. S., ktorý predal pozemky dňa 22.12.1941 na základe kúpnej zmluvy svojmu synovcovi D. F. X., narodenému XX.XX.XXXX, zomrelému XX.XX.XXXX v E. v O.. Kúpna zmluva bola uzavretá v snahe vyhnúť sa rasovým a politickým perzekúciám proti židovskému obyvateľstvu a arizácii židovského majetku. Kúpna zmluva bola fiktívna, o čom svedčí Osvedčenie zo dňa 28.11.1946, č. d. XXX/XX, v ktorom D. F. X. prehlasuje, že kúpna zmluva bola formálna, kúpna cena nebola nikdy vyplatená a súhlasil, aby vlastníctvo k nehnuteľnostiam špecifikovaným v osvedčení, prípadne zapísaným v iných protokoloch, bolo vložené späť na predávajúceho S. X.. S. X. zomrel bez zanechania závetu. Štátne notárstvo v Trenčíne v dedičskej veci po S. X. rozhodnutím sp. zn. 4D 19/86 zo dňa 08.04.1986 potvrdilo nadobudnutie dedičstva po S. X. jedinej dedičke zo zákona v II. skupine, pozostalej manželke M. X., rod. C., narodenej XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX. Na základe Osvedčenia o dedičstve, sp. zn. 5D 765/97, Dnot 73/97, ktoré bolo dňa 29.01.1998 vydané ML. notárkou ako súdnym komisárom v dedičskej veci po nebohej M. X., nadobudol ako jediný dedič dedičstvo po nebohej M. X., G. U. X., žalovaný 1/. Dňa 28.06.2019 bola na Notárskom úrade v S., ul. F. XX notárkou N. O. spísaná notárska zápisnica, sp. zn. N 367/2019, NZ 20703/2019, NCRIs 21179/2019 vo veci osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva k predmetným pozemkom, v zmysle ktorej nadobudol pozemky ku dňu 14.02.1998 žalovaný 1/ titulom osvedčenia o vydržaní do výlučného vlastníctva. Žalobkyňa zakladá svoj nárok na spochybňovaní platnosti notárskej zápisnice, čo ale žiadnym spôsobom neosvedčuje jej údajné vlastnícke právo k pozemkom a ani údajné vlastnícke právo jej otca.

9. Pozemkové úpravy, ktoré prebiehali v okrese Trenčín v r. 1939 - 1945 neboli dokončené, následne ani obnova pozemkových kníh v rokoch 1946 - 1948 nebola kvôli spoločenským zmenám dokončená, a preto nebolo možné pri vytváraní registra obnovenej evidencie pôdy tzv. pkn vložky použiť ako relevantný podklad tohto registra. Jednoznačné a preukázateľné vyjadrenie vôle D. F. X. a S. X. v osvedčení, podľa ktorého pán D. F. X. súhlasil, aby vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam bolo vložené späť na predávajúceho S. X. je v spore kľúčové. Štát v tomto prípade zlyhal tým, že realizoval rasové perzekúcie voči S. X. počas druhej svetovej vojny, štát opätovne zlyhal pri odňatí majetku S. X. po uchopení moci komunistami a štát aj pri administratívnom zabezpečovaní evidencie vlastníctva nehnuteľností a jej zmien. Je nevyhnutné v záujme spravodlivosti brať do úvahy vyššie uvedený jednoznačný prejav vôle uvedený v osvedčení, o ktorom žalobkyňa má vedomosť. V súvislosti s nedôslednosťou pri evidencii vlastníctva nehnuteľností v minulosti a v súvislosti s rozhodnutím Pozemkového úradu, Považská Bystrica o vlastníctve č. 345/1992-R/253 z 21.02.1994, ktoré predkladá žalobkyňa je potrebné uviesť, že v tomto rozhodnutí boli špecifikované nehnuteľnosti, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe rozsudku Okresného súdu v llave z 27.10.1950, č. T 296/50 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. 3 TK 177/51 z 25.5.1951. Keďže pozemky v uvedených súdnych rozhodnutiach zo začiatku päťdesiatych rokov minulého storočia neboli uvedené, netýkal sa ich ani nárok na ich vydanie, uplatnený M. X. dňa 20.03.1992. Ak by evidencia nehnuteľností bola v uvedenom čase dôsledná, boli by aj pozemky zahrnuté v predmetných súdnych rozhodnutiach a následne by sa aj ich týkal uplatnený nárok na vydanie. Vzhľadom na nútený prevod majetku S. X. na štát v päťdesiatych rokoch je pochopiteľné, že nemal záujem na zabezpečení zmeny v evidencii vlastníkov pozemkov z D. F. X. na svoje meno, keďže následne aj tak nehnuteľnosti vo vlastníctve S. X. prešli nútene na štát. Žalobkyňa poukázala na to, že osvedčenie nie je podpísané D. F. X., ale len S. X. a že z osvedčenia nie je zrejmé, že by D. F. X. späť navracal práve predmetné parcely. V skutočnosti bola fotokópia osvedčenia s potvrdením Ministerstva vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne zo dňa 21.06.2019 o tom, že je reprodukciiu archívneho dokumentu uloženého v archívnom fonde Okresného súdu v Trenčíne pod č. d. XXX/XXXX, predložená notárke za účelom vyhotovenia notárskej zápisnice. Ako vyplýva z textu samotného osvedčenia, toto dňa 04.12.1946 podpísal aj D. F. X., ktorého osobná totožnosť bola náležite dokázaná verejnému notárovi Dr. G. W.. Čo sa týka rozsahu nehnuteľností, ktorého sa týka osvedčenie, D. F. X. súhlasil s tým, aby sa v prospech S. späť vložilo vlastnícke právo k špecifikovaným nehnuteľnostiam, ako aj k nehnuteľnostiam v iných protokoloch príslušných katastrálnych území, ktoré boli omylom z osvedčenia vynechané, a to všetky nehnuteľnosti zapísané na meno LY. X.. Podstatná je identifikácia parciel zo dňa 21.10.2019, vypracovaná spoločnosťou SÚKROMNÁ GEODÉZIA TRENČÍN, s. r. o., v zmysle ktorej je priebeh PK

parciel č. XX až XX, pôvodné katastrálne územie F. identifikovaný tak, že v aktuálnom katastrálnom operáte zodpovedá parcelám C-KN parc. č. XXX/X (E-KN parc. č. X-XXXX/X) a časti parcely C-KN parc. č. XXX/X v katastrálnom území A. T. Z uvedeného vyplýva, že predmetom osvedčenia, č. d. XXX/XX, ktoré S. X. podpísal dňa 28.11.1946 a ktoré D. F. X. podpísal pred verejným notárom dňa 04.12.1946 (Osvedčenie č. d. 680/47) boli aj pozemky, zodpovedajúce parcele registra "E" KN XXXX/X, orná pôda o výmere 42 891 m², k. ú. A. T. Z písomnosti Advokátskej kancelárie Mikita s. r. o. zo dňa 14.11.2019 vyplýva, že žalobkyni je od roku 1976 známe osvedčenie č. d. 680/47 (toto jej bolo predtým doručené zo strany žalovaného 1/ listom zo dňa 27.08.2019), a že žalobkyňa si bude "ctiť želanie tety M., a teda pokiaľ ide o mňa, U. X. je oprávneným vlastníkom dotknutých 10 akrov". Za žalobkyňu vystupoval pred podaním žaloby p. O., ktorý na Okresnom súde Trenčín inicioval viacero šikanózných žalôb a bol zastupovaný vždy rovnakou advokátskou kanceláriou. Bol to rovnako p. O. ktorý podal viaceré trestné oznámenia ako na žalovaného 1/ tak na notárku, ktoré boli odmietnuté.

10. Žalovaní 2/,3/,4/,5/ súhlasili s argumentáciou žalovaného 1/ a v celom rozsahu sa k tejto argumentácii pripojili.

11. V priebehu konania strany sporu predkladali listinné dôkazy a upresňovali svoju argumentáciu v spore, ktorú zhrnuli napokon v záverečných rečiach.

12. Žalobkyňa zotrvala na tom, že sporná notárska zápisnica nemá minimálne po formálnej stránke všetky zákonné náležitosti, preto je nulitným dokumentom. Žalovaný 1/ nemohol spôsobom ako tvrdí nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, tieto nikdy nezdedil a neužíval. Pokiaľ v r. 1946 malo dôjsť k údajnému spätnému prevodu predmetných nehnuteľností, toto sa nemohlo stať, pretože už v r. 1942 existovali len parcely s označením XXXX/X a XXXX, ktoré v predmetnom osvedčení nie sú uvedené. 18.02.1947 D. F. X. toto osvedčenie odvolal. Z pozemnostného hárku 411 vyplýva výhradne vlastníctvo D. F. X., tento pozemnostný hárk bol podkladom pre realizáciu ROEP, v dôsledku toho bol D. F. X. zapísaný v evidencii nehnuteľností ako vlastník. Za sporné žalobkyňa považovala správanie žalovaného 1/, ktorý uzavrel nájomnú zmluvu na nájom sporných pozemkov od družstva, nebol pritom dôvod, aby to urobil, pokiaľ by sa cítil byť vlastníkom. Právny predchodcovia žalovaného 1/ nikdy nežiadali predmetné pozemky v rámci reštitúcie vrátiť. Pokiaľ žalovaný poukazovali na to, že kúpna zmluva, na základe ktorej bol S. prevedený majetok na D. F. X., bola účelovým právnym úkonom, s cieľom ochrániť majetok, podstatné je, že predávajúci S. X. jednoznačne prejavil vôľu majetok previesť, aby mu tento nemohol byť skonfiškovaný, preto ide jednoznačne o platný prevod, pričom samotný motív prevodu nemá na platnosť prevodu žiadny zásadný vplyv. Na základe kúpno-predajnej zmluvy sa stal D. F. X. vlastníkom predmetných pozemkov a zostal ním až do vydania sporného notárskeho osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva. Potvrdzujú to aj rozhodnutia súdov, na základe ktorých v r. 1950 a 1951 došlo ku konfiškácii majetku S. X., nedošlo ale ku konfiškácii sporných pozemkov, nakoľko S. X. nebol ich vlastníkom. Rovnako manželka S. X., M. X., nežiadala vydanie predmetných nehnuteľností v rámci reštitúcie, preto D. F. X. opätovne zostal vlastníkom predmetných nehnuteľností, na čom nič nezmenila ani realizácie ROEP. Nesprávnosť zápisu vlastníka D. F. X. do evidencie nehnuteľností na LV č. XXXX v dôsledku H. nebola namietaná. Pôvodný vlastník S. X. sa až do svojej smrti nedomáhal svojho vlastníckeho práva, neurobila tak ani jeho manželka M. X. a ani žalovaný 1/. Žalovaný 1/ obhospodároval sporné pozemky na základe nájomnej zmluvy, to znamená, že si musel byť vedomý toho, že nie je vlastníkom predmetných pozemkov, ak by bol opak pravdou, nebol by dôvod pozemky si prenajímať. Žalovaný 1/ až v r. 2019, desiatky rokov potom, ako malo dôjsť k údajnému prevodu osvedčením deklaroval u notárky svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom. Sporná notárska zápisnica neobsahuje všetky zákonné náležitosti, nevyhlasuje sa v nej, že žalovaný 1/ predmetné pozemky užíval ako vlastník, jediný dôvod, o ktorý žalovaný 1/ oprel svoje vlastnícke nároky bol fakt, že bol testamentárnym dedičom po poručiteľke M. X., tieto pozemky ale po nej nezdedil. Žalovaný 1/ netvrdil, že užíval pozemky ako vlastník, v každom prípade pozemky nemohol užívať dobromyseľne, pretože si ich prenajímal, preto sa nestal vlastníkom sporných pozemkov ani vydržaním. Je potom jednoznačné, že sporné pozemky majú patriť do dedičstva po poručiteľovi D. F. X..

13. Žalovaní sa nestotožnili s argumentáciou žalobkyne. V prvom rade namietali pravosť odvolania osvedčenia z 18.02.1947, poukazom na tom, že podpis na tomto odvolaní osvedčenia sa nejaví byť pravým podpisom D. F. X., navyše tento nie je úradne osvedčený ako tomu bolo na osvedčení zo dňa 28.11.1946. Podľa žalovaných boli dôvodné pochybnosti o čase vzniku tohto odvolania osvedčenia, aj z toho dôvodu, že

žalobkyňa a najmä jej otec počas predchádzajúcich desaťročí boli v písomnom styku a nikdy sa nedomáhali žiadneho dedičstva po manželoch X. a nikdy nespochybnili dedičské právo žalovaného 1/. Samotná žalobkyňa zaslala svojmu právnomu zástupcovi email z 13.11.2019, kde okrem iného uviedla, že ak žalovaný 1/ tvrdí, že M. X. mu daroval dotknutý pozemok, nemá voči tomu žiadne námietky a bude si cítiť želanie tety M. a pokiaľ ide o ňu, žalovaný 1/ je oprávneným vlastníkom dotknutých 10 akrov. V súvislosti s idnetifikáciou sporných parciel poukázali žalovaní na to, že pozemnoknižné parcely č. XX/b, XX, XX/a/X,XX/a/X, XX/a/X, XX/d, XX, XX/X, XX, XX/a, XX/b, XX/c, sú v zmysle katastrálnej mapy súčasťou parcely registra C-KN parcely č. XXX/X, resp. parcely registra E-KN X/XXXX/X a časťou parcely C-KN č. XXX/X. Ide stále o rovnakú plochu zemského povrchu, ktorá bola v minulosti aj súčasnosti ohraničená cestou aj potokom, ktoré nezmenili svoju polohu. Pokiaľ žalobkyňa predložila inú identifikáciu sporných parciel, spornosť spočívala výhradne v hraniciach sporných parciel, v ničom inom. Žalovaní zotrvali na záveroch nimi predloženej identifikácie parciel. Ďalej poukázali na to, že kúpna zmluva bola uzavretá výhradne z dôvodu rasových a politických perzekúcií ako aj z príkazu Štátneho pozemkového úradu v Bratislave a bola čisto formálna, nedošlo k vyplateniu kúpnej ceny. Podľa uhorského obyčajového práva, ktoré na Slovensku platilo do r. 1951 boli neplatnými zmluvy, ktoré boli v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi (viď: Števček, M. Dulak, A. Bajánková, J. Fečík, M. Sedlačko, F. Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník, I. § 1 -450, Komentár, Praha: C.H. Beck, 2015, str. 254, resp. Luby, Š. Základy všeobecného súkromného práva, III. vydanie, Šamorín, Heuréka 2002, s. 80, Luby, Š. Dejiny súkromného práva na Slovensku, Bratislava, IURA EDITION 2002, s. 230). Vzhľadom k tomu žalovaní považovali snahu žalobkyne dosiahnuť uznanie oprávnenosti je vlastníckeho práva k sporným pozemkom na základe absolútne neplatného právneho úkonu za snahu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Navyše poukázali na to, že v prvom rade bolo úlohou žalobkyne preukázať, že D. F. X. bol v čase smrti vlastníkom sporných parciel a nie preukázať, že žalovaný 1/ sa vlastníkom sporných parciel nestal. Sporná kúpna zmluva nebola platnou pre absenciu vážnosti prejavenej vôle, hoci bola ako platne uzavretá zanesená do evidencie nehnuteľností pozemkovej knihy. Pokiaľ ide o nájomné zmluvy, ktoré uzavrel žalovaný 1/, tento už v r. 1999 uzavrel bezodplatnú nájomnú zmluvu, už v tej dobe sa cítil byť vlastníkom sporných pozemkov. Žalovaní poukázali aj na to, že kúpna zmluva ako taká aj v minulosti bola reálnym kontraktom a predpokladala odovzdanie veci a výplatu kúpnej ceny, ani žalobkyňa nespochybnila, že k výplatu kúpnej ceny nikdy nedošlo. Osvedčenie D. F. X. o spätnom prevode nehnuteľností na S. X. bolo podľa originálu tejto listiny vložené podľa ČD 59/47, rovnako bolo potvrdené spätné vlastníctvo podľa ČD 680/47.

14. Z listinných dôkazov predložených stranami sporu a tvrdení strán sporu súd ustálil nasledovný skutkový stav veci:

15. Podľa LV č. XXXX, k. ú. A. T., zo dňa 17.04.2019, vlastníkom parciel registra "E" č. XXXX, orná pôda o výmere 741 m² a XXXX/X, orná pôda o výmere 42.891 m² bol D. F. X., naposledy bytom S. S. č. XXX, podľa záznamov maloletý, pričom tento zápis ako zápis neznámeho vlastníka pod správou Slovenského pozemkového fondu Bratislava bol výsledkom rozhodnutia o schválení ROEP - SK TN 14/2002. Dňa 28.6.2019 bola spísaná notárska zápisnica N 367/2019, NZ 20703/2019, NCRIs 21179/2019 na notárskom úrade v Trenčíne notárkou N. O.. Obsahom tejto notárskej zápisnice bolo osvedčenie o vydržaní vlastníckeho práva na pozemky registra "E" č. XXXX a XXXX/X, bolo konštatované, že titulom vydržania ich získal do výlučného vlastníctva v podiele 1/1 Ing. U. X., žalovaný 1/. Ďalej sa v notárskej zápisnici konštatuje, že tieto nehnuteľnosti žalovaný 1/ vydržal dobromyseľne, nerušene do výlučného vlastníctva titulom právneho nástupníctva ako jediný právny nástupca po pôvodnom vlastníkovi S. X. zomr. 22.12.1941, ktorý previedol nehnuteľnosti svojmu maloletému synovcovi D. F. X., nar. 15.11.1922. Tento prevod vznikol v snahe vyhnúť sa rasovým a politickým perzekúciám, nakoľko arizácia židovského majetku sa nevzťahovala na majetok maloletých. O skutočnosti, že išlo o fiktívnu kúpnu zmluvu svedčí aj osvedčenie zo dňa 28.11.1946, ČD 680/47, v ktorom D. F. X. prehlásil, že kúpna zmluva bola čisto formálna, nikdy nebola vyplatená kúpna cena, preto súhlasil, aby vlastníctvo k predmetným parcelám bolo vložené späť na predávajúceho S. X., statkára z Q. O.. S. X. zomrel X.XX.XXXX, v dedičskom konaní po ňom sp. zn. D 2325/97 zdedila jeho majetok jediná dedička, pozostalá manželka M. X., ktorá zomrela XX.XX.XXXX. V dedičskom konaní po nej sp.zn. 5D 765/97 bol jediným dedičom zo závetu G.. U. X., žalovaný 1/.

16. Dňa 28.11.1946 bolo spísané osvedčenie Čd 680/47 s nasledovným textom: Podľa ktorého ja nižšie podpísaný D. F. X., študujúci W., P. XX sa osvedčujem, že kúpnopredajnú zmluvu uzavretú s p. S.

X., statkárom z Q. O., danú v S. S. dňa XX. decembra 1941 ohľadom odpredaju dolu uvedených nehnuteľností som uzavrel len čisto na základe rasových a politických perzekúcií môjho strýca - odpredávateľa -, ako i z príkazu štátneho pozemkového úradu v Bratislave zo dňa 27. novembra 1940 číslo 18757/II, a preto táto zmluva bola len čisto formálna v dôsledku čoho ani kúpna cena nebola vôbec vyplatená. Nakoľko táto zmluva podľa platných predpisov i z právneho stanoviska bola zrušená, treba ju považovať ako keby sa vôbec nebola uzavrela a v dôsledku toho zvoľujem, aby nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe katastrálneho územia T. nad Q. v protokole č. 1355 m.č. 791, v prot. číslo 1407 m.č. 792, v pozemkovej knihe katastrálneho územia P. O. v protokole č. 55 m.č. 113, v pozemkovej knihe katastrálneho územia Q. O. v porotokole č. 170 m.č. 15, v prot. čís. 33 m.č. 724, 143, 157, 231, 711, 362, v prot. čís. 99 m.č. 709, 634, 673, 768, 787, v prot. číslo 115 m.č. 861, prot. čís. 117 m.č. 865, v prot. čís. 120 m.č. 20, v prot. Čís. 196 m.č. 824, v prot. Čí. 218 m.č. 188, v prot. čís. 221 m.č. 171, v prot. číslo 229 m.č. 185, v prot. čís. 231 m.č. 175, 177, v prot. čís. 232 m.č. 175, v prot.čís. 233, mn.č.174, 187, v prot. č. 279 m.č. 897, v prot. čís. 334 m.č. 158, v prot. Čís. 197 m.č. 199, v prot. čís. 198 m.č. 170, 176, 182, 184, v prot. čís. 199 m.č. 183, v prot. čís. 201, m.č. 179, v prot. čís. 222 m.č. 180, 181, v prot. čís. 533 m.č. 143,157, 231, 711, 594, 739, 825, 841, 900, 909, 888, 556, 855, 955, 640,815, 947,954, v prot. č. s534 m.č. 705, 727, 721,657,664,830, v prot.č.535 m.č. 19,40,1, 857,859,648,572,553,14,21,103,105, v prot. č. 536 m.č. 813, 818, v prot. č. 537 čiastka spol. hôr a pasienok a m.č. 847 a v pozemkovej knihe katastrálneho územia S. protokole čísl. 337 m.č. 255, v prot. č. 892 m.č. 2637, v prot. č. 1339 m.č. 2490, 2495, v protokole číslo 1525 m.č. 2634, v pozemkovej knihe katastrálneho územia Priles v protokole číslo 24 m.č. 78/b, 74, 78/a/2, 78/a/3, 78/a/4, 75/d,73, 77/2,76,75/a, 75/b, 75/c, a v prípade iných protokoloch prísl.kat.území, ktoré z tejto zmluvy omylom boli vynechané a to všetky nehnuteľnosti na moje meno zapísané sa bez každého ďalšieho môjho opýtania späť vložilo v prospech p. S., statkára z Q. O. vlastnícke právo. Ďalej sa osvedčujem, že býv. predávateľ z titulu tohto späť vrátenia nehnuteľností mi nič neplatí a ja jemu z titulu príp. držby od do by kúpy po dobu späť vrátenia ničoho nedlhujem. Konečne sa zmluvné strany vzájomne osvedčujú, že v danom prípade ide o výlučne o späť vrátenie nehnuteľností vyplývajúcich zo zmluvy uzatvorenej v dôsledku politického nátlaku a že išlo len o výlučne formálnu zmluvu. Preberateľ, býv. predávateľ sa osvedčuje, že voči späť dávajúcemu nemá žiadne požiadavky vzniknutých z tejto formálnej zmluvy, a v tejto zmluve uvedené nehnuteľnosti späť preberá.

17. Toto osvedčenie prioritne podpísal S. X.. Následne ho podpísal aj D. F. X., jeho podpis bol osvedčený verejným notárom pod č. 2319/1946 s nasledujúcim textom: Na základe zápisnice predmetnej č. 2319/1946 napísanej osvedčujem, že pán D. F. X., člen britskej rady v Bratislave Štefánikova číslo 8/a, ktorého osobná totožnosť mi bola náležite dokázaná, túto listinu dnes predo mnou vlastnoručne podpísal. V Bratislave dňa 4. štvrtého decembra roku 1946. tisícdeväťstoštyridsiatehošiesteho.

18. Prevod vlastníckeho práva bol vložený do pozemkovej knihy, čo potvrdzuje pečiatka datovaná 15.04.1947, Čd 680/1947, a podpis vedúceho pozemkovej knihy, potvrdená Okresným súdom Trenčín. Zároveň bolo pečatou Okresného súdu llava potvrdené vloženie vlastníckeho práva dňa 21.01.1947, Čd 59/47 ohľadne nehnuteľností zapísaných v protokole k.ú. Dubnica P. O., Q. O..

19. V pozemnostnom hárku č. 411 k. ú. S. S. boli na meno maloletý D. F. X. (tútor C. S.), bytom S. S. XXX, zapísané parcely č. XXX, XXXX, XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX.

20. Vyššie uvedené skutočnosti medzi stranami neboli sporné a boli doložené listinnými dôkazmi.

21. Dňa 09.05.2019 podala žalobkyňa Okresnému súdu Trenčín návrh na začatie dedičského konania po poručiťovi D. F. X., zomr. XX.XX.XXXX v E. v O., kde žiadala prejednať nehnuteľnosti, parcely registra E č. XXXX a XXXX/X, zapísané na LV č. XXXX. Svoje právne nástupníctvo preukazovala tým, že poručiťel sa dňa 03.08.1951 oženil s Y. S. Q., XX.XX.XXXX sa im narodila dcéra G. P. X., ktorá bola dňa XX.X.XXXX pokrstená ako G. P. Y. X.. Dcéra poručiťel sa vydal a 8.2.1975 za F. Y. T. a v súčasnosti žije pod menom Y. T., pričom meno Y. vzniklo odvodením z krstného mena, konkrétne zo spojenia Q. Y.. Týmito tvrdeniami dokladovala žalobkyňa, že je jediným potomkom, a teda jedinou dedičkou poručiťela. Tvrdenia boli doložené aj pripojenými rodnými listami. Okresný súd Trenčín začal uznesením z 4.6.2019 pod sp.zn. 14D/475/2019 dedičské konanie po poručiťovi D. F. X.. Okresný súd Trenčín prostredníctvom notárky U.. P. N., uznesením zo dňa 14.01.2020 konanie o dedičstve zastavil s poukazom na to, že v súčasnosti sú nehnuteľnosti, ktoré mali byť prejednané v dedičskom konaní vedené na iných vlastníkov, v tomto konaní žalovaných 1/ -5/.

22. Žalovaní predložili od spoločnosti Súkromná geodézia Trenčín, s.r.o. identifikáciu PK parcel č. 73 - 78 v grafickej a textovej podobe, z ktorej vyplynulo, že parc. č. KN-E č. 2041/2, t. č. zapísaný na LV XXXX k. ú. A. T., je v celosti obsiahnutý v pozemkovoknižných parcelách č. 73 - 78, uvedených v osvedčení č. d. 680/47 ako "... v pozemkovej knihe katastrálneho územia F. v protokole číslo 24 mč. 78/b, 74, 78/a/2, 78/a/3, 78/a/4, 75/d,73, 77/2,76,75/a, 75/b, 75/c".

23. Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

24. Podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (CSP) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

25. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je (§ 137 písm. c/ CSP), musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca práve tým, určenia čoho sa domáha, dosiahne v danom právnom vzťahu odstránenie spornosti a ochranu svojich práv alebo oprávnených záujmov. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba vždy skúmať so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia.

26. Nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalobou požadovanom určení je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite, tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku. Súd preto v prvom rade skúmal, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

27. Súdna prax v rámci vlastníckych žalôb pripúšťa žalobu, ktorou sa dedič domáha vyslovenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, čo je aj v tomto prípade. Keďže predmet dedičstva (jeho aktíva) tvoria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré v okamihu smrti patria poručiteľovi, v spore o tom, či súčasťou dedičstva po poručiteľovi je určitá vec, ide o posúdenie, či poručiteľ bol v deň svojej smrti vlastníkom veci. Navrhované určenie sa viaže ku dňu smrti poručiteľa a posudzuje sa podľa stavu, aký tu bol v okamihu jeho smrti. Rozsudok súdu, ktorým sa vyhovie takejto žalobe, má deklaratórnu povahu, čo znamená, že sa ním len potvrdzuje právny stav, ktorý tu bol v čase smrti poručiteľa. Nie je ním deklarované, že by žalobkyňa ako právny nástupca poručiteľa bola vlastníkom veci a ani to, že by žalovaný vlastníkom veci nebol. Určovací návrh spočívajúci v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiteľovi, a teda že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. Takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom, prípadne jeho právnym nástupcom.

28. V zmysle § 63 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sa vydáva formou notárskej zápisnice. Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní musí okrem všeobecných náležitostí notárskej zápisnice (§ 47) obsahovať: a) vyhlásenie účastníka, že splnil podmienky vydržania podľa osobitného predpisu, najmä okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvanie a nepretržitosť držby. K vyhláseniu účastník dokladá 1. vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu, alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady; pravosť podpisu osôb na vyjadrení musí byť úradne osvedčená, 2. vyjadrenie obce, v ktorej katastrálnom území sa nehnuteľnosť nachádza, že vznikom vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nie sú dotknuté jej oprávnené záujmy, 3. vyjadrenie právnickej osoby, ktorá je príslušná na správu nehnuteľností podľa osobitného predpisu alebo má právo nakladať s nehnuteľnosťami podľa osobitného predpisu, že nemá k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady, ak ide o nehnuteľnosti mimo zastavaného územia obce, b) označenie dôkazov, ktoré boli notárovi predložené na potvrdenie osvedčovaných skutočností, c) uvedenie dňa, ktorým účastník nadobudol vydržaním vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

29. Podľa § 3 ods. 4 Notárskeho poriadku listiny a osvedčovacie doložky vyhotovené v rámci notárskej činnosti, ich osvedčené odpisy, potvrdenia a výpisy z notárskych centrálnych registrov a listiny vyhotovené pri činnosti podľa odseku 2 sú verejnými listinami. Podľa § 205 CSP listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. Osvedčenie vydané notárom o právne významnej skutočnosti má povahu verejnej listiny (nie povahu právneho úkonu). Notár je povinný pri výkone notárskej činnosti s odbornou starostlivosťou právne vyhodnotiť všetky rozhodné skutočnosti. V danej veci to znamená tak tie, ktoré sú obsiahnuté v tvrdení účastníka konania, čiže v jeho vyhlásení, ako aj tie, ktoré sú obsiahnuté v listinách, ktoré na potvrdenie svojich tvrdení notárovi predkladá. Vyhlásenie o vydržaní vlastníckeho práva notár osvedčí len v prípade, že nevyvstane žiadna pochybnosť o tom, že vyhlásenie o vydržaní obsahuje tvrdenia o splnení podmienok vydržania a vyhlasujúci zároveň predložil notárovi dôkazy, ktoré to potvrdzujú, ako aj doklady, ktoré sú povinnou prílohou jeho žiadosti v zmysle § 63 písm. a/ bod 1, 2, prípadne 3 Notárskeho poriadku.

30. Najvyšší súd v rozsudku z 29. januára 2008, sp. zn. 2 Cdo 11/2017, ako i v rozsudku z 21. decembra 2009, sp. zn. 4 MCdo 24/2008 uviedol, že "podstatou činnosti notára pri vydávaní osvedčenia, na rozdiel od spisovania právnych úkonov, je len zaznamenať dej, ktorý sa pred ním odohráva. Pri osvedčovaní notár nezasahuje do deja, účastníka nepoučuje a ani nedozerá na to, či obsah nastávajúcej skutočnosti alebo urobeného vyhlásenia je v súlade so zákonom. Rovnako tak ani nezodpovedá za to, či sa pred ním urobené vyhlásenie, (ne)prieči zákonu. Už samotné vedomie účastníka o tom, že notár na jeho žiadosť uskutočňuje záznam o ním uvedených skutočnostiach, by ho malo viesť k tomu, aby ním urobené vyhlásenie zodpovedalo príslušným právnym predpisom. Význam osvedčenia spočíva v tom, že príslušná notárska zápisnica je dôkazom o tom, že úkon (vyhlásenie) bol urobený, akým spôsobom a kedy sa tak stalo, pričom pravdivosť toho, čo sa osvedčuje alebo potvrdzuje platí dovtedy, kým nie je dokázaný opak." Žaloba o určenie neplatnosti osvedčenia, resp. notárskej zápisnice obsahujúcej osvedčenie, prípustná nie je, keďže vyhlásenie o právnej skutočnosti v notárskej zápisnici nie je právnym úkonom, ale iba záznamom o účastníkom tvrdných skutočnostiach. V prípade zápisu vlastníckeho práva záznamom na základe notárskej zápisnice o vydržaní je formou ochrany dotknutého (dovtedy v evidencii nehnuteľností zapísaného) vlastníka, resp. jeho právneho nástupcu, podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva, otázka naplnenia podmienok vydržania uvedená v osvedčení sa môže posudzovať len ako predbežná otázka.

31. Z listinných dôkazov vyplynulo, že v katastri nehnuteľností evidovaným vlastníkom sporných nehnuteľností pred vydaním notárskeho osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva bol D. F. X.. Žalobkyňou tvrdená skutočnosť, že je jedinou právnou nástupkyňou, dedičkou tohto vlastníka, nebola zo strany žalovanej popretá, žalobkyňa bola teda na podanie žaloby aktívne vecne legitimovaná. Keďže došlo na základe notárskeho osvedčenia k zmene vlastníka sporných nehnuteľností, mala žalobkyňa naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

32. Úspech žalobkyne v danej veci bol podmienený preukázaním, že predto dňom osvedčenia bol jej právny predchodca, D.r, vlastníkom sporných nehnuteľností.

33. Za podstatnú námietku žalovaných súd považoval ich tvrdenie, že D. F. X. mal nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na základe neplatnej kúpnej zmluvy z roku 1941, preto sa v prvom rade zaoberal opodstatnenosťou tejto námietky.

34. Slovenská republika je materiálny právny štát a jedným zo základných princípov materiálneho právneho štátu je princíp právnej istoty. Z tohto dôvodu je potrebné platnosť právneho úkonu posudzovať podľa okolností, ktoré existovali v čase jeho urobenia, pretože právny úkon, ktorý v čase urobenia zodpovedal všetkým zákonným požiadavkám a bol preto platný, sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku, nemôže dodatočne stať neplatným.

35. Po rozpade Rakúsko-Uhorska v októbri 1918 sa územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi stalo súčasťou novovzniknutej Československej republiky, ktorá bola jedným z nástupníckych štátov rakúsko-uhorskej monarchie. Na území Československa sa tak v oblasti súkromného práva vytvorili dve oblasti, ktoré mali rôzne právo. Išlo o oblasť Čiech, Moravy a Sliezska, kde platilo písané rakúske právo

opierajúce sa rakúsky Všeobecný občiansky zákonník z roku 1811, a oblasť Slovenska a Podkarpatskej Rusi, kde zostalo v platnosti v nepísané uhorské obyčajové právo. Takýto stav, že všeobecné súkromné právo nebolo zahrnuté do jednotného občianskeho zákonníka platil až do roku 1950, s účinnosťou od 01.01.1951 vstúpil do platnosti na celom území Československa nový Občiansky zákonník. Týmto novým Občianskym zákonníkom bol odstránený právny dualizmus predchádzajúceho obdobia a došlo k zjednoteniu občianskeho práva. Dňa 14. marca 1939 vznikol slovenský štát. Na základe § 3 Zák. č. 1/1939 Sl. z. nový štát hneď pri svojom vzniku recipoval právo súkromné, ktoré bolo dovtedy platné na území Slovenska a Podkarpatskej Rusi. Tienistou stránkou existencie slovenského štátu bolo tzv. arizačné zákonodarstvo, vychádzajúce z vplyvu rasovej príslušnosti a náboženstva na právnu spôsobilosť človeka. Toto zákonodarstvo sa na Slovensku vyvíjalo v dvoch etapách. V prvej etape bol vydaný celý rad noriem, ktorý vymedzoval pojem Židia na náboženskom základe ako aj normy, ktoré vylučovali Židov z jednotlivých oblastí sociálneho života spoločnosti. V druhej etape tieto právne normy stratili platnosť a boli nahradené komplexnou úpravou, ktorú predstavoval Židovský kódex o právnom postavení Židov. V roku 1945, keď nastalo obnovenie Československa, sa vnieslo viacero vážnych zásahov do občianskeho práva ale naďalej ostávalo v platnosti, čo sa týka územia Slovenska, pôvodné obyčajové právo a čo sa týka Čiech a Moravy rakúsky Občiansky zákonník.

36. Na jar 1940 bol prijatý zákon č. 113/1940 - tzv. prvý arizačný zákon. Začal sa aj podstatný zásah do židovského pozemkového vlastníctva. Nový predseda vlády Vojtech Tuka a minister vnútra Alexander Mach žiadali rýchle riešenie tzv. židovskej otázky. Dňa 3. septembra 1940 snem splnomocnil vládu urobiť opatrenia na arizáciu, prechod židovského majetku do rúk nežidov, ktorá by Židov úplne zbavila majetku. Bol vytvorený Ústredný hospodársky úrad, ktorý mal riešiť najmä arizácie a likvidácie židovských obchodov a firiem. Po prijatí vládneho nariadenia č. 303/1940 - tzv. druhý arizačný zákon - nastalo ochudobňovanie Židov na Slovensku. Na ministerstve vnútra bolo vytvorené tzv. židovské oddelenie (14. oddelenie), ktoré usmerňovalo protižidovské opatrenia v občianskej a verejnej oblasti a v roku 1942 organizovalo deportácie Židov do vyhladzovacích táborov.

37. Dňa 9. septembra 1941 vyšlo vládne nariadenie 198/1941 tzv. Židovský kódex, podľa vzoru norimberských rasových zákonov (1935). Bolo vydané na základe ustanovenia zákona č. 210/1940 Slovenského zákonníka, ktorým bola vláda zmocnená, aby robila opatrenia vo veciach arizácie, to že toto nariadenie bolo súčasťou právneho poriadku platného na území bývalého slovenského štátu je nepochybné. Tvorilo ho 270 paragrafov. Jednalo sa o rozsiahlu právnu normu, ktorá vychádzala z rasových princípov. Pojem "Žid" bol definovaný podľa rasových kritérií, bola ním osoba, ktorá mala najmenej troch židovských starých rodičov. Uzatvárať manželstvo medzi Židmi a nežidmi bolo zakázané. Židia stratili volebné právo a voliteľnosť do Snemu Slovenskej republiky a do orgánov verejnoprávnych korporácií, nemohli držať alebo nosiť zbraň, loviť ryby, riadiť slovenské motorové vozidlo, nesmeli byť zamestnaní v službách štátu, mali obmedzené spolkové a zhromažďovacie právo, tlačovú slobodu, boli vylúčení zo škôl, okrem ľudových. Nesmeli navštevovať verejné priestory (napr. parky, plavárne a pod.), museli sa odsťahovať z určitých častí mesta (nesmeli bývať na uliciach či námestiach pomenovaných po A. Hlinkovi či A. Hitlerovi), bola pre nich zavedená ranná i večerná policajná hodina, dokonca vymedzený čas kedy mohli nakupovať. Nesmeli vlastniť mnohé veci každodennej potreby (napr. rádioprijímače, fotoaparáty, automobily a i.). Od septembra 1941 museli všetci Židia od 6 rokov nosiť označenie - šesťcípú žltú hviezdu. Namiesto vojenskej služby boli pre Židov vytvorené osobitné pracovné útvary v Žiline, Novákoch, Vyhniach, Seredi a v Ilave. Radikálne bola obmedzená ich osobná sloboda, vznikli ghettá - čisto židovské štvrte.

38. Jedným z dôsledkov rasovej perzekúcie, ktorú vykonával fašistický režim tzv. slovenského štátu proti Židom, bola konfiškácia ich majetku. Podľa § 150 ods. 1 nariadenia vlády o právnom postavení Židov č. 198/1941 Sl. z., poľnohospodárske nehnuteľnosti vo vlastníctve Židov a židovských združení stanú sa dňom, ktorý určí Štátny pozemkový úrad vyhláškou v Úradných novinách, vlastníctvom slovenského štátu. Za tieto nehnuteľnosti sa poskytne dodatočne náhrada, ktorej výšku určí podľa § 156 a ktorú podľa § 159 vyplatí Štátny pozemkový úrad. Ostatný nehnuteľný majetok Židov a židovských združení sa stal vlastníctvom slovenského štátu podľa § 191 a to 1. novembrom 1941. Podľa § 155 nariadenia vlády o právnom postavení Židov č. 198/1941 Sl. z., Štátny pozemkový úrad môže s nehnuteľnosťami, ktoré sa stali podľa § 150 vlastníctvom štátu, nakladať podľa zákona č. 46/1940 Sl. z. alebo podľa smerníc, vydaných vládou. Vlastníctvo k postihnutým nehnuteľnostiam prešlo na štát ex lege, teda bez pozemnoknižného zápisu, čo bolo v normách bývalého slovenského štátu vyjadrené priamo tým, že prechod bol stanovený na určený deň. Je teda zrejmé, že tu zákonodarca výslovne opustil vtedy

platnú intabulačnú zásadu. Zásahy do majetku Židov mali z hľadiska občianskeho práva veľmi blízko vyvlastneniu (podľa § 150 ods. 1 nariadenia vlády o právnom postavení Židov č. 198/1941 Sl. z. išlo u poľnohospodárskych nehnuteľností o pozemkovú reformu za náhradu) a pri vyvlastnení nie je treba pozemnoknižného zápisu. Vychádzajúc z uvedeného došlo preto k odňatiu nehnuteľností pôvodným pozemnoknižným vlastníkom, ktorí boli Židia a tieto nehnuteľnosti prešli do vlastníctva Slovenského štátu.

39. Táto právna norma rovnako ako mnohé ďalšie z tohto obdobia, sa priecili demokratickým zásadám našej ústavy a boli z hľadiska nášho právneho poriadku neplatné, čo bolo vyslovené už v § 2 nar. Slovenskej národnej rady z 1. septembra 1944 č. 1/1944 Zb.n. SNR. Dôsledky týchto zásahov do majetku obetí rasovej perzekúcie však neboli odstránené automaticky postupným oslobodením celého územia Slovenska. Náš právny poriadok zvolil cestu tzv. reštitučného konania, ktoré bolo upravené zák.č. 128/1946 Zb. o neplatnosti niektorých majetkovo-právnych jednaniach z doby neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti a iných zásahoch do majetku vznikajúcich. Podľa výslovného ustanovenia § 2 tohto zákona, bolo treba cestou reštitučného konania postupovať i tam, kde majetkový prospech bol po 29. septembri 1938 vykonaný neplatným právnym predpisom, t.j. takým, ktorý v rozpore s Československou ústavou vykonal alebo umožnil zásah do majetku Čsl. republiky a osôb vydaných národnej, rasovej alebo politickej perzekúcií. Nárok bolo potrebné uplatniť v trojročnej reštitučnej lehote. Neplatný prevod - prechod nebol teda odstránený ipso iure, ale len na návrh poškodeného úradným rozhodnutím, takže pokiaľ sa tak nestalo, a k reštitúcii nedošlo, trvali právne následky naďalej, to znamená, že vlastníkom takýchto nereštituovaných nehnuteľností bol naďalej štát.

40. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že v čase vojnového Slovenského štátu v období rokov 1939 až 1944 bola prebiehala pozemková reforma v zmysle zákona č. 46/1940 Sl. z., realizovaná Štátnym pozemkovým úradom, ktorej cieľom bolo, aby by poľnohospodárske nehnuteľnosti, nadobudnuté podľa tohto zákona, dostali roľníci a osoby, ktoré vyhovujú podmienkam tohto zákona. Hlavné zmeny v štruktúre vlastníckych vzťahov k pôde sa v priebehu pozemkovej reformy za éry vojnového Slovenského štátu týkali pôdy vo vlastníctve židovských vlastníkov. Na rozdiel od pôdy vo vlastníctve osôb slovenskej národnosti, ktorej výkup bol len fakultatívnou možnosťou, podliehala židovská pôda v súlade so štátnou politikou vyraďovania Židov z hospodárskeho života na Slovensku pod inštitút obligatórneho výkupu. Výkup sa pritom týkal plošne všetkých poľnohospodárskych nehnuteľností, ktoré boli zaevidované v oficiálnych štatistikách o súpise židovského majetku vedených na základe vládneho nariadenia č. 147/1939 Sl. z. o súpise poľnohospodárskych nehnuteľností vo vlastníctve židov. Keďže sa v praxi koncept výkupu po administratívnej stránke preukázal ako relatívne zdĺhavý, pristúpil Slovenský štát k radikálnejšiemu a rýchlejšiemu riešeniu otázky prevodu vlastníckeho práva k poľnohospodárskym nehnuteľnostiam Židov na štát. Prostriedkom, ktorý umožnil celý tento proces urýchliť obídením klasického legislatívneho procesu, bol ústavný zákon č. 210/1940 Sl. z., na základe ktorého bola vláda splnomocnená vydávať vo veciach arizácie židovského majetku nariadenia s mocou zákona ako formu mimoriadnej legislatívy. Základným opatrením na zrýchlenie procesu definitívnej úpravy vlastníckych vzťahov k židovským poľnohospodárskym nehnuteľnostiam sa stalo vládne nariadenie s mocou zákona č. 93/1941 Sl. z. z 19.05.1941. To nahradilo dovtedajší obligatórny výkup ako osobitnú formu vyvlastnenia za náhradu ex offo uskutočneným prevodom vlastníckeho práva zo židovského vlastníka na štát na základe rozhodnutia Štátneho pozemkového úradu. Samotný prevod vlastníctva tak nastal ku dňu, ktorý Štátny pozemkový úrad určil vo vyhláske zverejňovanej v Úradných novinách (§ 1 ods. 1). Zápis zmeny v osobe vlastníka do pozemkovej knihy podľa § 2 ods. 1 tak mal v kontexte tohto prístupu len deklaratórne účinky. Právny rámec úpravy vlastníckych vzťahov k poľnohospodárskym nehnuteľnostiam Židov zavedený nariadením č. 93/1941 Sl. z. prevzal a v určitých smeroch ďalej rozvinul Židovský kódex. Svedčí o tom de facto totožná textácia väčšiny ustanovení § 150 až 166 Židovského kódexu s ustanoveniami nariadenia č. 93/1941 Sl. z. V nadväznosti na § 150 ods. 1 Židovského kódexu nakoniec Štátny pozemkový úrad vydal okrem viacerých osobitných vyhlášok kľúčovú vyhlášku č. 231/1942 Úr. n. z 13. mája 1942, na základe ktorej prechádzali k 16. máju 1942 všetky poľnohospodárske nehnuteľnosti židovských vlastníkov na území Slovenska do vlastníctva štátu, ak sa tak nestalo už skôr. Prostredníctvom tejto "generálnej" vyhlášky tak bola zavŕšená právna stránka procesu likvidácie židovského pozemkového vlastníctva a vylúčenia Židov z účasti na hospodárskom živote na Slovensku v rámci segmentu poľnohospodárstva.

41. V danej veci súd z dokazovania vyplynulo, že S. X. uzavrel kúpnu zmluvu s D. F. X. 22.12.1941. Bolo to už v čase platnosti Židovského kódexu, ale pred dňom 16.05.1942, teda pred dňom, kedy prešla poľnohospodárska pôda zo zákona na štát. V osvedčení č. d. 680/47 sa uvádza, že k uzavretiu kúpnej zmluvy došlo na základe rasových a politických perzekúcií, ako aj z príkazu Štátneho pozemkového úradu v Bratislave. Uvádzanú kúpnu zmluvu strany sporu nepredložili a z citovaného textu osvedčenia nemožno dovodiť, o aký "príkaz" Štátneho pozemkového úradu malo ísť, ale možno konštatovať, že išlo o obdobie, kedy ešte v zmysle vládneho nariadenia č. 93/1941 Sl. z., ktorým sa upravovalo vykonávanie pozemkovej reformy na židovských poľnohospodárskych nehnuteľnostiach, Štátny pozemkový úrad realizoval výkup pôdy pre štát. Predávajúci S.r tak realizoval predaj nepochybne v období extrémnych rasových perzekúcií, ktoré zasahovali prakticky do všetkých oblastí bežného života židovského obyvateľstva a v období kedy boli Židia zásadne obmedzovaní vo svojich základných ľudských právach, medzi iným v práve vlastníť majetok. December 1941 bol obdobím, kedy už platil Židovský kódex, ale ešte nebol určený deň prechodu židovského poľnohospodárskeho majetku na štát.

42. "Ku platnosti smluvy sa vyžaduje: 1. aby smluvné strany boli schopné konať, 2. aby splnenie smluvy bolo fyzicky možné a podľa práva dovolené, 3. aby dohodnutie sa strán (úmluva) bolo vážne, voľné a omylu prosté, konečne 4. aby sa smluva v náležitej forme stala." "Jestli právny úkon nemá všetky právom vyžadované náležitosti, hovoríme, že je neplatný. Neplatný úkon môže byť buď zmätočný (negotium nullum) alebo odporovateľný (negotium rescissibile). Zmätočný úkon sa pokladá za neexistujúci a preto nemôže ani založiť nový právny pomer ani zrušiť starý právny pomer. Preto ho vlastne ani netreba za neplatný vyhlasovať. V prípade odporovateľnosti právny úkon je síce po práve platný, ale jednej strane je daná na základe zvláštnych skutočností možnosť napadnúť ho ako neplatný." (Fajnor - Zátarecký: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi.)

43. V zmysle vyššie citovaného je zmluva, ktorú strany neuzavreli s vážnym záväzným úmyslom neplatná. Vzhľadom na vyššie popísanú spoločenskú a politickú situáciu v čase uzavretia kúpnej zmluvy dospel súd k záveru, že k platnosti tejto kúpnej zmluvy chýba vážnosť prejavu vôle predávajúceho, čo napokon dokladá aj vyjadrenie kupujúceho D. F. X. z osvedčenia č. d. 680/47. Na základe neplatnej kúpnej zmluvy sa D. F. X. nestal vlastníkom sporných nehnuteľností.

44. Ďalej súd skúmal, či právny predchodca žalobkyne nenadobudol vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním.

45. Z rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo/65/2015: "Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. Uhorské obyčajové právo platné na území Slovenska do 31. decembra 1950 rozoznávalo nadobudnutie vlastníctva vydržaním (Luby, Š.: Základy všeobecného súkromného práva, III. vydanie, Heuréka, Šamorín 2002, s. 107 a nasl.): a) pozemnoknižné - išlo o pôvodné nadobudnutie vlastníckeho práva na základe protiprávnej pozemnoknižnej držby trvajúcej 32 rokov, takýmto vydržaním mohol nadobudnúť pozemnoknižné vlastníctvo ten, kto bol neplatne vpísaný do pozemkovej knihy, keď tento stav neplatného vkladu trval nerušene 32 rokov, mohol vydržať aj vtedy, ak bol "obmyselný", b) zápis skutočného držiteľa do pozemkovej knihy - išlo o zápis skutočného držiteľa ako vlastníka bez preukázania vkladového povolenia vystaveného osobou, ktorá bola v pozemkovej knihe zapísaná ako posledný vlastník na základe skutočnej mimopozemnoknižnej držby, c) vydržanie mimo pozemkovej knihy - išlo o pôvodné nadobudnutie vlastníctva na základe dlhotrvajúcej, pokojnej a statočnej držby; vydržiteľ musí byť presvedčený, že svojou mimopozemnoknižnou držbou nikoho neukracuje, jeho nestatočnosť musí preukázať druhá strana, s výnimkou, že držiteľ nadobudol násilím, tajne alebo zneužitím výprosy, lebo preukázaním tohto spôsobu nadobudnutia je dokázaná aj nestatočnosť držby. V pomere k pozemkovej knihe držba nemusí byť a ani nie je statočná, keď vydržiteľ vie, že pozemnoknižne je k držbe oprávnený niekto iný, ale môže byť presvedčený, že mimo pozemkovej knihy je oprávnený on sám (napr. ako on alebo jeho predchodca kúpil nehnuteľnosť, ale nedal previesť v pozemkovej knihe na seba). Podobne aj ďalší autori, zaoberajúci sa históriou úpravy majetkových pomerov na našom území (Fajnor, V. - Zátarecký, A.: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, III. vydanie, Heuréka, Šamorín, 1998, s. 140 a nasl.) uvádzajú: " Vydržanie. Právo vlastníctva nehnuteľnosti bez vpisu do pozemkovej knihy, aj proti vlastníkovi vpísanému do pozemkovej knihy, nadobudne si ten, kto nehnuteľnosť za 32 rokov ako svoju pokojne má v držbe. Ako svoju totiž vo svojom mene a nie v mene iného (tedy nie ako požívateľ alebo nájomník, alebo ako púhy užívateľ nehnuteľnosti). Pokojne: lebo jestli pozemnoknižný vlastník medzi časom podá žalobu proti držiteľovi o vydanie nehnuteľnosti (predpokladajúc, že spor tento náležite aj zakončí), týmto sa vydržanie preruší.

Preruší sa vydržanie aj vtedy, jestli nehnuteľnosť v pozemkovej knihe medzi časom prepíšu s vlastníka titulom úplatného prevodu na meno iného; jestli však tento nový pozemnoknižný nabyvateľ práva nie je bezolstný (čiže jestli vedel o tom, že je vydržanie v behu, alebo jestli o tom len z hrubej nedbalosti nevedel), vydržanie sa nepreruší, lež aj proti nemu sa pokračuje (jestli aj on nevystúpi sporom proti vydržiteľovi). Nevydrží nehnuteľnosť ten, kto je obmyseľný, totiž kto už na počiatku svojej držby vedel o tom, že bezprávne nadobudol nehnuteľnosť (napr. jestli nehnuteľnosť nezletilcova bez schválenia poručenského súdu bola predaná niekomu, jemu bola odovzdaná, avšak nebola naň prepísaná: tento za 32 rokov vydrží nehnuteľnosť; jestli však pri kúpe vedel o tom, že vlastník je nezletilý, tak ju nevydrží, obmyseľným držiteľom je a tak nemôže vydržať nehnuteľnosť napríklad ten, kto sa jej zmocní (okupuje ju) bez právneho titulu alebo vediac, že je ona iného, nevráti ju). Vydržacia doba, plynúšia u predchodcu v držbe, počíta sa aj k dobru nástupcu v držbe, jestli tento držbu nehnuteľnosti po ňom zdedil, alebo bola ním na neho prenesená (napr. ten, kto nehnuteľnosť mimo pozemkovej knihy kúpil, za desať rokov mal ju v držbe; s neho prešla nehnuteľnosť na jeho syna, u ktorého bola za 12 rokov a ktorý ju ďalej predal; tento kupiteľ už po desiatich rokoch nadobudne si právo vlastníctva na nehnuteľnosť. Prirodzene k dobru vydržiteľa počíta sa aj tá doba, po ktorú nehnuteľnosť bola síce v moci iného, avšak v mene vydržiteľa (napr. dal ju do arendy). Kto nehnuteľnosť vydržal môže počať spor proti (nominálnemu) pozemnoknižnému majiteľovi o to, aby nehnuteľnosť na neho bola prepísaná. Jestli tento (nominálny) pozemnoknižný majiteľ nehnuteľnosť po zakončení vydržania prepísať dal na iného: aj tento iný musí trpeť, aby - bez zreteľa ne jeho práva - vydržiteľ bol vpísaný do pozemkovej knihy za vlastníka. Toto prirodzene platí len vtedy, jestli pozdejší pozemnoknižný nabyvateľ práva nebol bezolstný v čase, keď si právo nadobudol, totiž vedel alebo len z hrubej nedbalosti nevedel o tom, že nehnuteľnosť iný vydržal (napr. nestaral sa o skutočný stav držby, odporujúci pozemkovej knihe). Vydržanie nemôže byť na ujmu tomu, kto dôverujúc pozemkovej knihe nadobudol si právo na nehnuteľnosť síce po zakončení vydržania, avšak skôr, než bol vydržiteľ do pozemkovej knihy vpísaný. Ináč ten, kto je na základe vydržania vlastníkom nehnuteľnosti a má ju ako svoju v držbe, aj mimo sporu môže žiadať o vpísanie svojho práva vlastníctva do pozemkovej knihy."

46. Podľa obyčajového práva platného na Slovensku do 31. decembra 1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez zapísania do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť po dobu 32 rokov mal ako svoju v pokojnej držbe. Nehnuteľnosť musel užívať vo svojom mene a nie v mene iného, prípadne ako požívateľ alebo užívateľ. Vlastnícke právo nemohol vydržať, kto nebol dobromyseľný, kto už na začiatku držby vedel o tom, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne, prípadne vedel, že nehnuteľnosť patrí inému.

47. Podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval Občiansky zákonník z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Zb.) v ustanoveniach § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145; išlo o tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby; oproti predchádzajúcemu právnomu stavu došlo k podstatnému skráteniu vydržacích dôb. Podľa týchto ustanovení bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnene držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené u nescudziteľných vecí, ktoré boli v socialistickom vlastníctve (§ 115). Oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. Z intertemporálneho ustanovenia (§ 566) vyplýva, že u vydržania vlastníctva k nehnuteľným veciam došlo k nadobudnutiu vlastníctva, pokiaľ vydržacia doba začala bežať pred 1. januárom 1951, najneskoršie 1. januára 1961, t.j. najneskoršie uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej Občianskym zákonníkom z roku 1950, počítanej od 1. januára 1951. Vydržacia doba mohla však uplynúť aj skôr - pred 1. januárom 1961, ak napr. predchádzajúca 32-ročná doba by bola uplynula pred uvedeným dátumom 1. januára 1961. Teda pre vydržanie vlastníctva nehnuteľností platilo, že už bežiaci vydržacia doba sa skončí uplynutím pôvodnej vydržacej doby; ak tá by však do 1. januára 1961 nestihla uplynúť, potom - najneskôr - v 10-ročnej dobe počítanej od 1. januára 1951. Uvedený výklad sa uznáva ako správny ako v teórii, tak aj v aplikačnej praxi (napr. R 65/1972, str. 496, Sborník IV bývalého Najvyššieho súdu, Praha 1986, str. 517). V prípadoch vydržania, pri ktorých vydržacia doba začala plynúť ešte pred 1. januárom 1951, t.j. podľa obyčajového práva a mala by uplynúť až po tomto dni, museli byť však už splnené aj ďalšie podmienky vydržania, ktoré boli stanovené Občianskym zákonníkom z roku 1950.

48. V prípade splnenia zákonom určených podmienok (týkajúcich sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) dochádza k vydržaniu priamo zo zákona. Podmienky vydržania sú pritom stanovené

tak, že musia byť splnené kumulatívne - ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu. Tak minulou právnou úpravou (obyčajové právo platné na Slovensku do 31. decembra 1950, ďalej § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., § 135a Občianskeho zákonníka v znení do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., 134 Občianskeho zákonníka v znení od 1. januára 1992) je oprávnenosť držby jednou z podmienok nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním. Medzi požiadavkou dobromyseľnosti v oboch uvedených právnych úpravách bol rozdiel v tom, že obyčajové právo vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení držby, kým podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. bola potrebná počas celého priebehu vydržacej doby; pri oboch platila zásada, že kto nadobudol oprávnenú držbu od oprávneného držiteľa, mohol si započítať vydržaciú dobu svojho predchodcu.

49. Jednou z úloh v tomto konaní bolo zistiť, či boli kumulatívne splnené zákonné podmienky vydržania (týkajúce sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby). Podstatné bolo posúdenie dobromyseľnosti vstupu D.o držby predmetných nehnuteľností ako jednej zo zákonných podmienok vydržania. Aj za situácie, že by predaj predmetných nehnuteľností nemal právne účinky, právny predchodca žalobkyne by mohol platne vstúpiť do ich držby a následne ich aj vydržať. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná "so zreteľom na všetky okolnosti". Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym.

50. Ako vyplynulo z listinných dôkazov, S. ako predávajúci uzavrel s D. F. X. ako kupujúcim 22.12.1941 kúpopredajnú zmluvu, ktorej predmetom boli sporné nehnuteľnosti. Dôvodom predaja boli výhradne rasové a politické persekúcie predávajúceho a príkaz Štátneho pozemkového úradu v Bratislave zo dňa 27.11.1940 č. 18757/II, preto bola táto zmluva len formálna a k vyplateniu kúpnej ceny nedošlo. Uvedené možno považovať za tvrdenie samotného D. F. X. v osvedčení z 28.11.1946, ktoré vlastnoručne podpísal a v ktorom sa ďalej uvádza, že vracia späť predávajúcemu S. X. nehnuteľnosti, vyplývajúce zo zmluvy, uzavretej v dôsledku politického nátlaku. K uzavretiu kúpopredajnej zmluvy došlo v období krutej persekúcie židovskej časti obyvateľstva slovenským štátom, v období, kedy konkrétnymi právnymi normami boli tejto časti obyvateľstva odnímané základné ľudské práva, vrátane práva vlastníť majetok. Právny predchodca žalobkyne si bol vedomý, že nehnuteľnosti, ktoré kúpou nadobudol, patrili naďalej strýkovi S. X., kúpnu cenu nevyplatil, následne po ukončení nacistickej okupácie vykonal úkon, smerujúci k "vráteniu" sporných nehnuteľností. Možno konštatovať, že predávajúci bol k predaju nehnuteľností vonkajšími okolnosťami nútený a kupujúci v skutočnosti nehnuteľnosti nemal v úmysle získať. D. F. X. sa zjavne vlastníkom necítil byť, nesprával sa ako vlastník a prakticky bezprostredne po zániku fašistického slovenského štátu prejavil záujem vrátiť sporné nehnuteľnosti S. X.. Za týchto okolností podmienka dobromyseľnosti nebola splnená.

51. K vydržaniu môže viesť len držba oprávnená. Vec môže vydržať len oprávnený držiteľ, teda taký držiteľ, ktorý je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí ako vlastníkovi. Či je držiteľ so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí ako vlastníkovi, musí byť zhodnotený nielen subjektívne, ale súčasne aj objektívne. Nestačí preto zamerať dokazovanie len na zistenie subjektívnych predstáv držiteľa, vychádzajúcich len z právneho dôvodu (nadobúdacieho titulu), ktorý by mohol mať za následok vznik práva, ale treba vždy zisťovať aj konkrétne objektívne okolnosti, z ktorých sa dá usúdiť, že subjektívne presvedčenie držiteľa, že je vlastníkom, je dôvodné. V prípade právneho predchodcu žalobkyne podmienka dobromyseľnosti vzhľadom na vyššie popísané okolnosti nebola splnená. Nebolo tak preukázané splnenie všetkých podmienok vydržania (právny dôvod držby, jej oprávnenosť, nepretržitosť a nerušenosť) a bolo možné konštatovať, že žalobkyňa nepreukázala, že jej právny predchodca, D. F. X., nadobudol vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním.

52. V spore o určenie vlastníckeho práva má žalobca bremeno tvrdenia, že je vlastníkom veci a z akej skutočnosti svoje vlastníctvo vyvodzuje. Z toho bremena tvrdenia potom pre žalobcu vyplýva bremeno dôkazné, a to preukázať existenciu nadobúdacieho vlastníckeho titulu, resp. skutočností, spôsobilé založiť takýto nadobúdací titul. Ak tieto skutočnosti budú preukázané, žalobca uniesol tak ako bremeno

tvrdenia, tak aj dôkazné bremeno. Žalobkyňa v spore nepreukázala, že jej právny predchodca, D. F. X., bol v čase svojej smrti vlastníkom sporných nehnuteľností, preto bola žaloba zamietnutá.

53. Súd sa výhradne zaoberal tým, či D. F. X. bol v čase svojej smrti vlastníkom sporných nehnuteľností. Nebol dôvod dôsledne sa zaoberať tým, či notárska zápisnica má všetky zákonné náležitosti, resp. či žalovaný1/ sa dôvodne alebo nedôvodne stal vlastníkom sporných nehnuteľností, zisťovanie oprávnenosti nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaným 1/ resp. ďalšími žalovanými nebolo predmetom sporu.

54. Pokiaľ v tzv. vrátení neboli parcely označené aktuálnym parcelným číslom (.), nebolo to podstatné, z doloženej identifikácie parciel vyplynulo jednoznačne, o aké nehnuteľnosti v osvedčení z 28.11.1946 išlo. Žalobkyňa predložila písomné odvolanie osvedčenia z 18.02.1947, v ktorom D.r odvolal osvedčenie z 28.11.1946. Žalovaná strana spochybnila pravosť a vierohodnosť tohto dokumentu poukazom na zjavnú nepravosť podpisu, na to, že táto listina bola neznáma až do chvíle, keď bola predložená v tomto spore. K nevierohodnosti sa súd priklonil a nebral túto listinu do úvahy, ale je potrebné podotknúť, že existencia tejto listiny nemá žiadnu relevantnosť v súvislosti so závermi súdu o neplatnosti kúpnej zmluvy a nepreukázaní dobromyseľnosti držby. Z tohto dôvodu nebolo potrebné sa zaoberať ani ďalšími námietkami žalobkyne (nájomné zmluvy žalovaného 1/, neuplatnenie reštitučných nárokov, spochybnenie ROEP-u).

55. Podľa § 164 CSP ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet. Podľa § 162 ods. 3 CSP o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

56. Na návrh žalobkyne bolo začaté dedičské konanie po poručiteľovi D. X.. E. súd Trenčín prostredníctvom notárky U.. P. N., uznesením zo dňa 14.01.2020 konanie o dedičstve zastavil s poukazom na to, že v súčasnosti sú nehnuteľnosti, ktoré mali byť prejednané v dedičskom konaní vedené na iných vlastníkov, v tomto konaní žalovaných 1/ -5/. Toto rozhodnutie nebolo v čase podania návrhu na prerušenie konania právoplatné. Súd nevidel dôvod na prerušenie konania do právoplatnosti uvedeného dedičského konania, nakoľko v dedičskom konaní možno prejednať majetok nesporne patriaci poručiteľovi, čo vzhľadom na údaje z evidencie nehnuteľností nebolo možné. Okrem toho ak sú majetok alebo dlhy medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistej hodnoty dedičstva na ne neprihliada (§ 198 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku). Preto bol návrh na prerušenie konania zamietnutý.

57. Žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ a 5/ boli v spore plne úspešní, preto im súd s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu písomne dvojmo.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1, 2, 3 CSP „odvolacie dôvody“ (ods.1) odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(ods.2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(ods.3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP „Novoty v odvolacom konaní“ - prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.